

Reactie Woz-Consultants BV op internetconsultatie wijziging besluit proceskosten bestuursrecht.

Naar mijn mening is verhoging van de forfaitaire vergoeding in de beroepsfase alsmede de vergroting van de beslisruimte voor de bestuursrechter binnen artikel 2 lid 3 van het besluit een stap in de goede richting voor de rechtsbescherming van de belanghebbenden.

Dit stuk zal ik in drie delen opknippen. Allereerst mijn visie op de twee voorgestelde wijzigingen om als laatste de eerder ingediende reacties te becommentariëren.

Over de verhoging van de forfaitaire vergoeding in de beroepsfase.

Ik denk dat met het verhogen van deze vergoeding er een juiste prikkel gegeven wordt aan bestuursorganen om in de bezwaarfase deugdelijk werk af te leveren. In mijn praktijk van lokale heffingen en vooral de Woz-beschikkingen zie ik vele bestuursorganen die in de bezwaarfase kort-door-de-bocht beslissingen nemen om op die wijze de bezwaren (lekker) snel af te handelen. Deze handelswijze is in twee belangrijke hoofdgroepen onder te verdelen.

- De burger die zelf bezwaar maakt.
- De burger die bijgestaan wordt door een professionele dienstverlener.

Het bezwaar van de burger die het zelf doet wordt vaak zeer slecht gemotiveerd en met behulp van een paar standaard tekstblokken afgewezen. Veel van deze mensen leggen zich daarbij neer. In de tweede helft van het jaar zie ik in mijn praktijk de aanvragen van deze klanten stijgen wanneer zij zich geconfronteerd zien met alleen nog de optie van een beroepsprocedure. Vergist u zich niet. Voor heel veel mensen (de overgrote meerderheid) is die stap verschrikkelijk groot om te zetten. Van dit principe maken in de bezwaarfase veel bestuursorganen (al dan niet bewust) gebruik. De drempel om in beroep te komen is voor veel burgers erg hoog en onjuiste uitspraken blijven ongecorrigeerd.

De burger die zijn bezwaar heeft uitbesteed aan een professionele dienstverlener krijgt ook vaak een afwijzende uitspraak op bezwaar. Deze uitspraak is vaak beter gemotiveerd echter hierbij speelt de weerstand van de gemeenten tegen de proceskostenvergoeding een rol. De uiterste randen van de waardering worden opgezocht om maar geen toewijzende uitspraak te hoeven doen. Hierbij is het ontwijken van een toekenning van proceskostenvergoeding voor het bestuursorgaan veel belangrijker dan het doen van een juiste uitspraak op bezwaar.

Het moge duidelijk zijn dat beide machinaties onwenselijk zijn.

Naast deze twee ontwikkelingen zie ik ook de praktijk ontstaan van bestuursorganen die na verloop van hun termijn om uitspraak te doen en zich geconfronteerd zien met een ingebrekestelling snel een handhavende uitspraak doen. De kosten van een beroepsprocedure zijn immers minder dan een verbeurde dwangsom en dus is het financieel beter om "quick and dirty" een uitspraak er uit doen. Mocht je onverhoopt dan de beroepsprocedure verliezen, dan nog zijn die kosten minder dan de verbeurde dwangsom. Met het verhogen van de vergoeding wordt deze prikkel verkleind. Hierbij wil ik wel nadrukkelijk de kanttekening maken dat na een ingebrekestelling het voor een bestuursorgaan zelfs na deze verhoging van de proceskostenvergoeding het nog steeds lonend is om een snel (en slecht) uitspraak op bezwaar te doen in plaats van deugdelijk (en goed).

Over de verruiming van de bevoegdheid van de rechter om de vergoedingen aan te passen.

Ook deze maatregel juich ik toe. Belangrijk hierbij is dat beide procespartijen een groter risico lopen op een aanpassing van de proceskostenvergoeding. Zowel het bestuursorgaan als de dienstverlener/belanghebbende wordt nu makkelijker door de rechter corrigerend aangepakt. De wereld is nou eenmaal niet zwart-wit en deze verruiming geeft de bestuursrechter meer middelen om "misbruik" door één van beide procespartijen aan te pakken. Prima.

Ten aanzien van de overige reacties.

Ik heb de overige reacties doorgelezen en het valt op dat het vooral de bestuursorganen zijn die zich roeren. Zij voelen zich gepakt en niet begrepen. Hun probleem zit vooral op de proceskostenvergoeding voor wat zij de "No Cure No Pay" bureaus noemen.

Een rechtstaat functioneert alleen als de staat onderworpen is aan zijn eigen recht. Niet voor niets is er een Trias Politica waarbij geen van de drie machten de absolute macht heeft. Wanneer er in de machtsbalans verschuivingen plaatsvinden kunnen zaken verschrikkelijk mis gaan. Kijkt u bijvoorbeeld maar eens naar de affaire met kinderopvangtoeslag. Deze belastingplichtigen waren te onmachtig om voor zichzelf op te komen en de misstanden die voortvloeiden uit het onrechtmatige handelen van de belastingdienst duurden lang en leverden enorm veel persoonlijke en financiële schade op. De schade die de staat nu is gehouden te betalen aan die gedupeerden plus alle gevolgschade (arbeid, imago, etc) is vele malen groter dan de mogelijke besparing die dit op had kunnen leveren. "Pennywise, poundfoolish" zouden de Engelsen zeggen. Hadden deze mensen deugdelijke rechtsbescherming gehad, dan had die zaak waarschijnlijk nooit zo geëscaleerd.

Hetzelfde principe is ook hier aan de hand. In de reacties van de gemeenteambtenaren is een belangrijk argument dat de besparing voor de klant een tientje OZB is en de proceskosten een veelvoud daarvan. Allereerst is de besparing OZB vaak veel meer dan een tientje maar veel belangrijker nog is het feit dat de Woz-waarde in vele belastingen meegewogen wordt. Je kunt eenvoudigweg geen vast belastingbedrag op een Woz-waarde plakken. Immers met het afschaffen van de wet Hillen is er altijd een positief eigenwoningforfait in box 1 en dan heb ik het nog niet eens over de belangen in box 3, de erfbelasting, overige lokale heffingen als riool-, afval of forensenbelasting, lasten in de winstsfeer in box 1 of de vennootschapsbelasting en ga zo maar door. De belangen van een juiste Woz-waardering overstijgen het OZB belang in grote mate en het bagatelliseren van een correctie op die grond is een oneigenlijk argument.

Het feit dat belastingambtenaren rechtsbescherming lastig en vervelend vinden is reden te meer om te zorgen dat deze goed geborgd blijft. Hun gram kan eenieder treffen (zie de affaires bij de rijksbelastingdienst) en met het in balans houden van machtsverhoudingen wordt de kans op ontsporen kleiner.

Een ander argument van de gemeentes is dat zij met regelmaat geconfronteerd worden met "formele procedures". Laat ik voorop stellen dat deze alleen gewonnen kunnen worden wanneer het bestuursorgaan zelf een onzorgvuldige procedure heeft gevoerd. Daarover klagen geeft dus aan dat de klager zijn eigen werkproces niet op orde heeft. Verder zijn die formele procedures bij wet (!) ingericht om de belangen van de zwakkeren (de belastingplichtige) te beschermen tegen een al te machtige overheid. Daarover klagen geeft dus ook aan dat de klager zijn eigen belang groter vindt dan het belang van degene die hij juist moet dienen. Tot slot wil ik hierover kwijt dat als er misbruik

gemaakt wordt of er bagatelprocedures gevoerd worden, de rechter door de aanpassing van art. 2 lid 3 nu nog meer bij machte is er zelf de gevolgen aan te verbinden die hij wenselijk acht.

Verder lees ik met enige regelmaat dat er “bakken met geld” naar de NCNP-bureaus gaan. Dit is apert onjuist. Was het maar zo’n feest. Dit besluit heet in de volksmond niet voor niets het “fooiënbesluit”. Het “bakken met geld”-argument is puur emotioneel en een van feiten gespeend argument. Ik wijs graag op de rapportages van de waarderingskamer waarin de Woz-kosten toegelicht worden. Feit is namelijk dat sinds 2008, grofweg het moment dat de No Cure No Pay bureaus hun intrede op de markt deden, de uitvoeringskosten voor de Woz waarderingsaanmerkingen aanmerkelijk aan het dalen zijn. Mede onder druk van deze bureaus is de kwaliteit van de waardering toegenomen. Dit leidt tot een (veel) breder gebruik van het Wozwaarde gegeven waardoor er een groter maatschappelijk nut aan dat gegeven ontleed wordt. Kortom, meer opbrengst en minder kosten.

De algehele teneur uit de reacties van de bestuursorganen is vooral een emotionele. Het beeld van een klas met pubers dat boos is op de docent omdat hun huiswerk gecontroleerd wordt dringt zich aan mij op. Laten we nou niet vergeten dat deze vergoeding alleen wordt toegekend bij een onjuiste waardering: Correct waarden en correct de bezwaarfase doorlopen zou die vergoeding tot een minimum moeten beperken. In tegenstelling tot wat er geopperd wordt, wordt in de beroepsfase de waarde maar zeer zelden minder dan 4 à 5% aangepast. Zo’n kleine aanpassing valt binnen een taxatiemarge en de beoordelingsvrijheid van de rechter en doorgaans wijst een rechter zulke kleine aanpassingen af. De overgrote meerderheid van de gegronde beroepen zien op aanmerkelijk grotere aanpassingen.

Mijn conclusie is dat wat we hier zien vooral de frustratie is van de ambtenaar die in het verleden veel minder gecontroleerd werd en nu veel meer. Die grotere controle hangt samen met het grotere belang van de Woz-waarde. Dat is wennen en vooral balen voor hen die voorheen wegwamen met minder secuur werken en nu wel veel meer geconfronteerd worden met hun eigen handelen. Die nieuwe werkelijkheid vraagt aanpassingen en veranderingen gaan, zoals we allemaal weten, met weerstand gepaard. En weerstand is wat we hier zien.

Hoogachtend,

Jos Oosters

Woz-Consultants BV